

Woansdei 13 maie 2026

Leefbersens yn de doarpen, akkommodaasjes, húsfesting skoallen & Frysk

Aginda

1. Leefberens yn de doarpen
2. Doarpenbelied & Doarpenteam
3. Sportakkommodaasjes en doarpshûzen
4. Húsfesting skoallen
5. Frysk taalbelied

Leefberens yn de doarpen

Samenhangende domeinen

- Fysieke leefomgeving (de plekken zelf)
- Sociale omgeving (wat gebeurt er op die plekken)
- Organisatorische omgeving (wat is er nodig om het goed te laten functioneren)

Vormen samen de infrastructuur voor een vitale, sterke en weerbare dorpen!

Doarpenbelied

- Vastgesteld in 2025
- Vier uitgangspunten:
 - Wij werken samen
 - Wij informeren en communiceren
 - Wij ondersteunen en faciliteren
 - Wij evalueren en monitoren
- Regelt de manier waarop wij in de dorpen werken
 - Ambtelijke overleggen
 - Bestuurlijke overleggen
 - Bezoeken van Algemene Ledenvergaderingen
- Daarnaast veel contactmomenten met Plaatselijke Belangen

Doarpenteam

- Actief sinds 2023
- Bestaat uit:
 - Eén dorpencoördinator (Franciscus – tot 1-7-27)
 - Twee beleidsadviseurs Dorpen (Els & Jan Wim)
 - Eén ondersteuner (Agnes)
- Werkgebied verdeelt in Oost- en West Opsterland
- Fungeert als 1e aanspreekpunt voor PB's, dorps-huizen, speeltuinen
- Zet vragen uit de dorpen door naar vakambtenaren
- Betrekt dorpen actief bij gemeentelijke beleid en werkzaamheden
- Beheert de subsidieregeling Foar ús Doarp (tot 31-12-'26)

Amtners in de doarpen

- Naast het Dorpenteam zijn ook andere ambtenaren in de dorpen te vinden:
 - Gebiedsteammedewerkers
 - Consulents preventie en mantelzorg
 - Opbouwwerker (zorg en welzijn)
 - Vakambtenaren zijn ook steeds vaker mee: o.a. wonen, verkeer en welzijn
 - Medewerkers van beheer en de buitendienst
- Niet van de gemeente, maar betaald door de gemeente:
 - Code Hans (jongerenwerk)
 - Verenigingsondersteuner (SportFryslân)
 - Buurtsportwerkers (SportFryslân)
- Signalen in de openbare ruimte worden vooral gemeld via BuitenBeter

Doarpsfyzjes

- Dorpsvisies niet verplicht maar stimuleren we wel
- Doarpswurk wordt veelal ingeschakeld voor procesbegeleiding
- Gemeente faciliteert met de dorpsspiegel, cijfers, feiten, kaders, trends en ontwikkelingen
- Plaatselijk Belang biedt de dorpsvisie officieel aan college van B&W
- Beleidsadviseur Dorpen haalt input bij collega's op als reactie op de dorpsvisie en organiseert een gesprek tussen PB en vakambtenaren om tot uitvoeringsagenda te komen

Doarpsspiegels

- De methodiek van de dorpsspiegels is in 2025 geëvalueerd
- De uitkomsten worden gedeeld met het college en daarna met de Plaatselijk Belangen
- Er wordt gewerkt aan een voorstel voor een nieuwe werkwijze, die beter aansluit bij de wensen van de Plaatselijke Belangen én gemeentelijke organisatie
- Uitvoering gepland in 2027

Kânsen en betinksten

- Natuurlijke verbinding fysiek en sociaal domein
- Samenwerking met de dorpen
- Balans tussen dorpenparticipatie en overbevraging
- Systeemwereld versus leefwereld
- Ambities versus capaciteit

Doarpshûzen en akkommodaasjes

Opsterland telt op dit moment:

- 18 scholen
- 15 dorpshuizen
- 25 sportaccommodaties
- 3 musea

MFA's met onderwijshuisvesting

- 4 waarin scholen gehuisvest zijn (Lippenhuizen, Tijnje, Frieschepalen en Hemrik)
- 1 in ontwikkeling (Beetsterzwaag)
- 2 scholen staan voor nieuwbouw in een mogelijke MFA gepland (Nij Beets & Wijnjewoude)

Dorpshuis 'plus' (sport, cultuur en dorpshuis)

- Gorredijk, Ureterp, Terwispel, Bakkeveen, Hemrik, Langezwaag en Wijnjewoude

Doarpshûzen en MFA's

Dorpshuizen:

- Deels in eigendom van de gemeente, deels op afstand gezet
 - Onderhoudsregeling voor geprivatiseerde dorpshuizen (zonder winstoogmerk)
 - Subsidiemogelijkheden voor (ver)nieuwbouw dorpshuizen (beperkte middelen)
 - Verduurzamingsregeling (plafond in zicht)
 - De dorpshuizen staan er over het algemeen technisch gezien goed bij
-
- Dorpshuizen fungeren in het dorp als ontmoetingsplek, zeker als er geen andere voorzieningen meer zijn zoals in Luxwoude, Jonkerslân en Siegerswoude
 - Dorpshuizen spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van Doarspkeamers en voor de inrichting van noodsteunpunten

Sportakkommodaties

Sportaccommodaties:

- De buitensportaccommodaties (gebouwen) zijn of worden op afstand gezet
 - Beheer en onderhoud gebouwen verantwoordelijkheid van verenigingen, geen bijdrage van de gemeente
 - De binnensportaccommodaties zijn bijna allemaal in eigendom van de gemeente
 - Verduurzamingsregeling (plafond in zicht)
 - Bij meerdere verenigingen wens voor realisatie kunstgrasvelden
- Sportaccommodaties als broedplaats voor ontmoeting, ontspanning en een gezonde leefstijl

Kânsen en betinksten

- Herijking kaderstellende nota's: vastgoed, dorpshuizen, sport, cultuur en IHP (scholen)
- Samenwerking tussen sport, cultuur en dorpshuizen (binnen en buiten het gemeentehuis)
- Professionalisering en regeldruk
 - Vergrijzing, individualisering en afname van het aantal vrijwilligers
- Toekomstbestendige exploitatie van de accommodaties
 - Salderingsregeling en tarievenstelsel (energie)
- Financiering vernieuwbouw en kunstgrasvelden
- Wat kan een dorp dragen op het gebied van eigenaarschap en voorzieningen?

De skoallen yn 2026 – IHP ‘22-35’

Scheiding van taken

Gemeente Opsterland

*“Verantwoordelijk voor de aanwezigheid van **voldoende adequate** onderwijscapaciteit”*

Schoolbesturen

*“Verantwoordelijk voor **onderhoud**, de aanpassing en de exploitatie van schoolgebouwen”*

INTEGRAAL
HUISVESTINGSPLAN
ONDERWIJS
2022-2035

GEMEENTE OPSTERLAND
EINDRAPPORT | 24 MAART 2022

De skoallen yn 2026 - urginsje

URGENTIE 1

WETTELIJKE ZORGPLICHT

- Wanneer op grond van de normbehoefte sprake is van onvoldoende capaciteit en deze niet via medegebruik kan worden opgevangen.
- Wanneer de algehele technische staat zodanig slecht is dat deze onomkeerbaar is (criteria 5 of 6 volgens NEN), zonder dat sprake is van achterstallig onderhoud schoolbestuur.

URGENTIE 2

INTEGRALE KWALITEITSIMPULS

- Scholen komen mogelijk in aanmerking voor een kwaliteitsimpuls wanneer sprake is van een algehele matige of slechte integrale kwaliteit (techniek, binnenklimaat, functionaliteit, verduurzaming) zonder dat dit te wijten is aan achterstallig onderhoud of slecht beheer van schoolbestuur.
- Aangekondigde projecten uit het 'Integrale Huisvestingsplan 2016' worden gerespecteerd, zolang geen sprake is van een reden om hiervan af te wijken.

	CRITERIUM FUNCTIONALITEIT	CRITERIUM BOUWTECHNIEK	CRITERIUM BINNENKLIMAAT	CRITERIUM VERDUURZAMING
UITSTEKEND	Sluit volledig aan op gebruiksvraag	Weinig tot geen onderhoud	Frisse Scholen Klasse B met CO ² sturing	Energie Neutraal Gebouw (ENG)
GOED	Sluit grotendeels aan op gebruiksvraag	Onderhoud conform onderhoudsplanning	Frisse Scholen	Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG)
REDELIJK	Sluit in mindere mate aan op gebruiksvraag	Partiele vervanging noodzakelijk	Natuurlijke toevoer Mechanische afvoer	Isolatie, zonnepanelen, LED-verlichting
MATIG	Ruimte(n) ongeschikt voor onderwijs	Grootschalige vervanging noodzakelijk	Natuurlijke af- en toevoer	Geen verduurzaming

De skoallen yn 2026

Aantal scholen: **18**

Aantal schoolbesturen: **5**

- **PO**

- Comprix (11)
- VCSO (4)
- NoorderBasis (1)

- **VO**

- OSG Singelland (1)

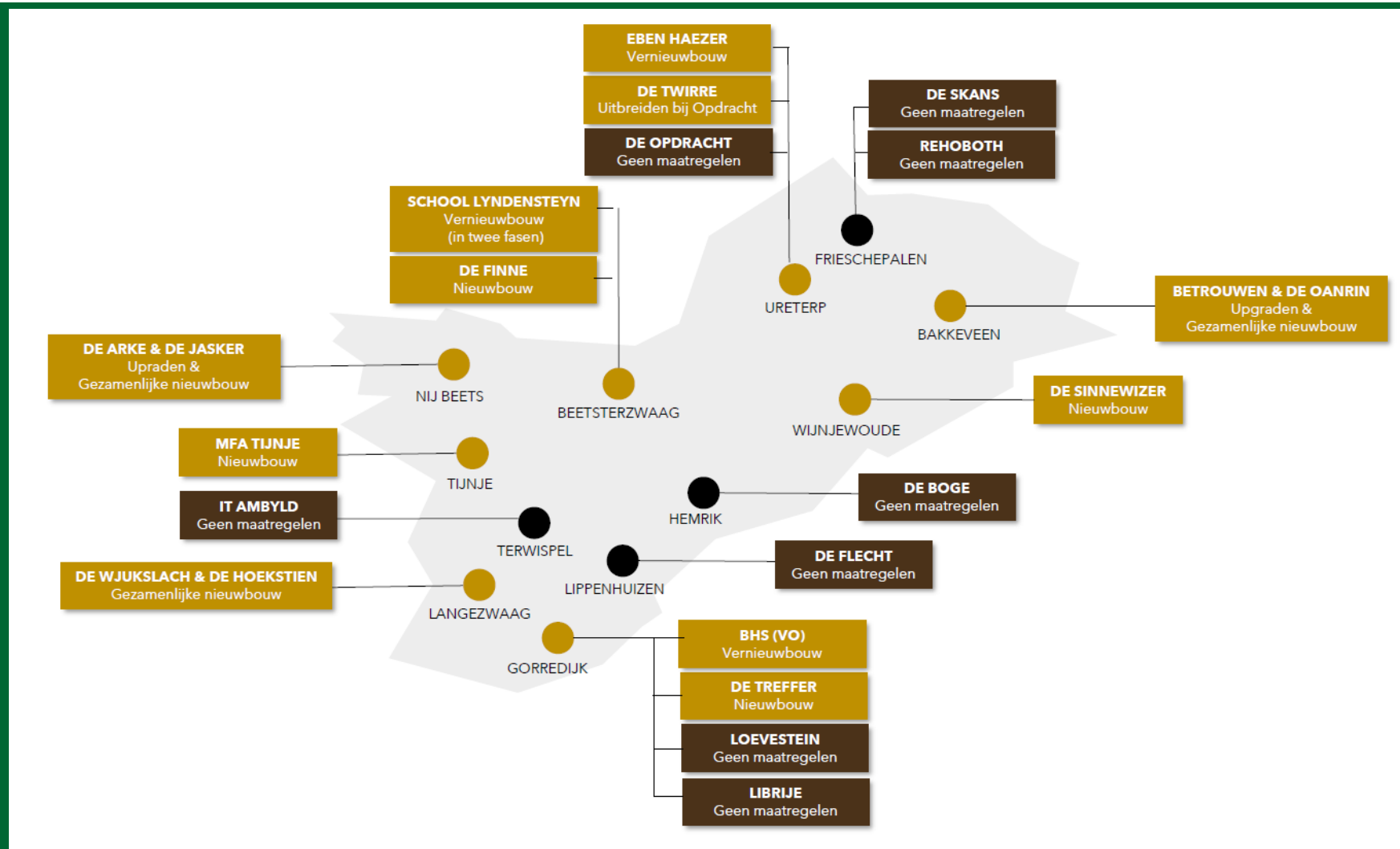

- **(V)SO**

- SO Fryslân (1)

De skoallen yn 2026 - maatregels

De skoallen yn 2026 - programmarring

	SCHOOL	PLAATS	MAATREGEL	FASE
1	MFA De Tynje	Tijnje	Nieuwbouw	Oplevering (2024)
2	De Verbinding	Ureterp	Vernieuwbouw	Oplevering (2025)
3	MFA De Finne	Beetsterzwaag	Nieuwbouw	Realisatie
4	School Lyndensteyn	Beetsterzwaag	Vernieuwbouw	Realisatie
5	BHS	Gorredijk	Vernieuwbouw	Realisatie
6	De Opdracht	Ureterp	Uitbreiding	Realisatie
7	Skoalle It Aventoer	Langezwaag	Nieuwbouw	Definitie & Ontwerp
8	Skoalle De Dúnwizer	Bakkeveen	Nieuwbouw	Initiatief
9	De Bining	Nij Beets	Nieuwbouw	N.t.b.
10	De Sinnewizer	Wijnjewoude	Nieuwbouw	N.t.b.
11	School Loevestein	Gorredijk	Uitbreiding	Definitie & Ontwerp

FASE	INHOUD
INITIATIEF	Planvorming en haalbaarheid
VOORBEREIDINGSKREDIET	Beschikking gemeente
DEFINITIE & ONTWERP	Programma van eisen, architectenselectie ontwerp, aanbestedingsgereed bouwplan
BOUWKREDIET	Beschikking gemeente
REALISATIE	Aanbesteding en uitvoering
OPLEVERING	Eindcontrole en ingebruikname

TABEL 1: De maatregelen per school die binnen de uitgangspunten van het IHP 2022 – 2035 vallen.

De skoallen yn 2026 – oare skoallen

	SCHOOL	PLAATS	MAATREGEL	BOUWJAAR
12	CBS Rehoboth	Frieschepalen	Nieuwbouw	2011
13	OBS De Skâns	Frieschepalen	Nieuwbouw	2011
14	OBS De Bôge	Hemrik	Nieuwbouw	2011
15	OBS De Flecht	Lippenhuizen	Nieuwbouw	2018
16	CBS De Librije	Gorredijk	Vernieuwbouw	2019
17	OBS It Ambyld	Terwispel	Renovatie	2021
18	OBS De Treffer	Gorredijk	Nieuwbouw	2022
	CBS De Opdracht	Ureterp	Nieuwbouw	2009
	School Loevestein	Gorredijk	Nieuwbouw	2016

TABEL 2: De gerealiseerde scholen die buiten het IHP 2022 – 2035 vallen.

3. Kânsen en betinksten

- Keuze: in hoeverre is de coalitie bereid extra te investeren in maatschappelijk vastgoed als hierin meerdere functies worden gecombineerd (welzijns-, sport-, zorg-, culturele voorzieningen) zowel in de uitvoering als beheerfase?
- Een gebouw of meerdere gebouwen bij elkaar?
- Overtuigingen belanghebbende partijen (scholenkoepels, PB's) t.o.v. MFA's
- Eigendom en verhuur van ruimtes in MFA's
- Onvoorziene omstandigheden tijdens exploitatie en beheer
- Campusmodel als kans voor Nij Beets en Wijnjewoude
- Normvergoeding onderwijshuisvesting
- Verduurzaming en circulariteit

Frysk taalbelied - trends en ûntjouwings

- Fan behâld nei normalisearring: Frysk sichtberder yn ûnderwiis, oerheid en publike romte.
- Mear omtinken foar meartaligens en thústalen as krêft.
- Underwiis bliuwt wichtichste pylder fan taalbelied.
- Frysk hieltyd faker keppele oan identiteit, leefberens en sosjale gearhing.
- Mear maatskiplik debat oer ferplichting, nut en posisje fan it Frysk.

Frysk taalbelied – hjoeddeistige beleidsûntjouwingen

- Yn 2026 nij belied fêststeld om it Frysk te behâlden, fersterkjen en sichterberens fan it Frysk te fergrutsjen.
- Rjochte op fiif domeinen: ûnderwiis, bestjoer, kultuer & media, soarch & wolwêzen, bedriuwslibben & toerisme út de Bestjoersôfspraak Fryske Taal & Kultuer (BFTK).
- Kommende perioade: útfiering belied oparbeidzjend mei ûnderwiis, kulteur en maatskiplike partners.
- Fan 2026 ôf is de meartalichheidskoördinator in nije funksje yn gemeente Opsterlân.
- Untwikkelingen fan twa domeinoerstiigjende projekten dy't it Frysk yn meardere domeinen tagelyk fersterkje.

- Ontwikkelingen fan twa domeinoerstijgjende projekten dy't it Frysk yn meardere domeinen tagelyk fersterkje.

Vraag:

- Hokker ramt oft meijûn wurd op it mêd fan finânsjes en yntegraliteit by de 'twa grutte projekten' ?

Ta beslút

Vragen en/of opmerkingen?